

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน การจัดทำกราฟบริการสาธารณสุขเป็นส่วนที่รัฐบาลจะสามารถจัดทำกราฟบริการสาธารณสุขเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นได้ จำเป็นจะต้องมีรายได้ นำมาใช้จ่ายเพื่อการนี้ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีการจัดเก็บรายได้เข้ารัฐ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต เป็นต้น สำหรับรายของประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่ได้มาจากการจัดเก็บภาษีประมาณร้อยละ 90 ของรายได้ที่รัฐได้ทำการจัดเก็บ (สถาบันพัฒนามุขทัศน์)

ม.ป.ป. 2545 : 6) ซึ่งอำนาจในการจัดเก็บภาษีของรัฐมิจำกัดอยู่เพียงแต่ส่วนกลางเท่านั้น แต่ รัฐบาลกลาง ได้มีการกระจายอำนาจการจัดเก็บภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล องค์กรบริหารริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด รวมถึง รูปแบบการปกครองพิเศษ อายุ่งชื่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาด้วยเช่นกัน โดยที่ภาษีที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดเก็บได้นั้น แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. ภาษีที่ ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทั้งจำนวน ได้แก่ ภาษีบำรุง ท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายและการม่าสัตว์ 2. ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บเพิ่มจากอัตราภาษี ที่รัฐจัดเก็บอยู่และแบ่งสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นบางส่วน ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต และภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน 3. ภาษีที่ส่วนกลางจัดเก็บแล้วมอบให้ ท้องถิ่นทั้งจำนวน ได้แก่ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตด้วย พระราชบัญญัติสาธารณสุขประเภทกิจการเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ก่อตัวร่างอาคาร ใบอนุญาตประกอบกิจการต่าง ๆ ฯ

อย่างไรก็ตามปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การที่รัฐบาล ท้องถิ่นยังจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอต่อภาระหนี้ที่ของตนทำให้ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล กลางในสัดส่วนที่สูงมาก ซึ่งการพึ่งพาดังกล่าวส่งผลให้ท้องถิ่นขาดอิสระทางการคลัง และเป็น การไม่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นใช้ทรัพยากรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทศบาลตำบลลูกปลาดูก ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัด มหาสารคาม มีประชากรทั้งหมด 8,288 คน (สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอชื่นชม ข้อมูล

กุมภาพันธ์ 2555) โดยมีงบประมาณรายได้จากที่จัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรให้ สำหรับรายได้ที่เทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุกจัดเก็บเอง พบว่าในช่วงระยะเวลาปีงบประมาณ 2554 มีจำนวนผู้ที่มาชำระภาษีบำรุงท้องที่ร่องอยู่ในระดับที่ลดลงต่ำกว่าปี 2553 และที่ดินและภานีป้ายซึ่งจำนวนผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีบำรุงท้องที่ ประจำปี 2554 จำนวน 1,128 ราย จำนวนผู้เสียภาษีปี 2554 จำนวน 774 ราย จำนวนผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีบำรุงท้องที่ ประจำปี 2553 จำนวน 1,044 ราย จำนวนผู้เสียภาษีปี 2553 จำนวน 1,044 ราย การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุกในช่วงปีงบประมาณ 2554 ที่ผ่านมา มีข้อบ่งทางเดินที่ดินและภานีป้ายซึ่งจำนวนผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษีบำรุงท้องที่ปี พ.ศ. 2554 เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาแต่จำนวนผู้เสียภาษีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 กลับลดลงทั้งที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 เทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุกได้มีการประชาสัมพันธ์การจัดเก็บและชำระภาษีมากกว่าทุกปี เนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ได้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน และใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เป็นปีแรกจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์การจัดเก็บภาษีเป็นพิเศษกว่าทุกปี ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์การชำระภาษี การส่งหนังสือแจ้งเตือนให้ดำเนินการเสียภาษีเป็นรายบุคคล การประชาสัมพันธ์การกำหนดแผนการจัดเก็บภาษีปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 มีหนังสือแจ้งข้อมูลความอนุเคราะห์ให้ผู้อยู่บ้านทุกหลังบ้านประชาสัมพันธ์การเสียภาษี และจัดให้มีโครงการเทศบาลเคลื่อนที่หรือออกให้บริการณอกสถานที่ มีบริการรับชำระภาษีในช่วงหยุดพักกลางวัน การค่อยให้การต้อนรับประชาชนผู้มาติดต่อเกี่ยวกับภาษีและการให้คำแนะนำแก่ผู้มาชำระภาษีจากเจ้าหน้าที่ แต่กระนั้นก็ตามการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุกยังคงต้นท่อน้อยลง ตรงข้ามกับภาษีโรงเรือนและที่ดินกับภาษีป้ายที่เก็บได้ร้อยละร้อยตามจำนวนทะเบียนคุณผู้อยู่ในข่ายเสียภาษี

ซึ่งจากการเตรียมขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุกมีความพยายามในการวางแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้มากที่สุดซึ่งผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุก งานเอกสาร จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับงานด้านอื่น ๆ ของเทศบาลตำบลลูกดุลป่าดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

คำถามการศึกษา

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูก
อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่
ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ว่าอยู่ในระดับใด
3. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเทศบาลตำบล
ลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่
เทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่
เทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เทศบาลตำบล
ลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุง
ท้องที่ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ใน 4 ด้าน ดังนี้

  - 1.1 ด้านสถานที่ให้บริการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่
  - 1.2 ด้านระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่
  - 1.3 ด้านวิธีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่
  - 1.4 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่
2. ขอบเขตด้านประชากรและการสูழตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ได้แก่ ประชาชนผู้มีหน้าที่ชำระภาษี
บำรุงท้องที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในเขตเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม
จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 1,128 คน (เทศบาลตำบลลูกปลาดูก. 2554 : 5)

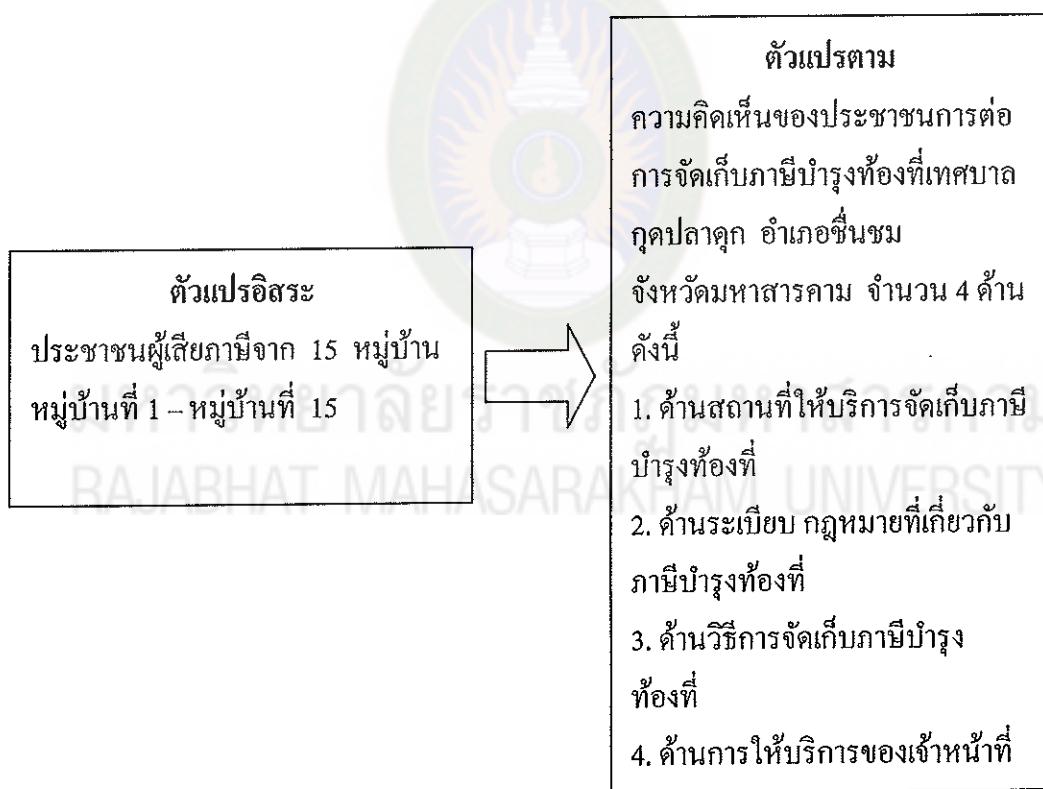
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ได้แก่ ประชาชนผู้มีหน้าที่สาธารณะ บำรุงท้องที่ จำนวน 295 คน โดยวิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาร์ ยา มาเน่ จากนั้นจะทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลถุดปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา คือ สิงหาคม 2554 – มีนาคม 2555

กรอบแนวคิดการศึกษา

กรอบแนวคิดการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของ เทศบาลตำบลถุดปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออก โดยการพูดการเขียนหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บุคคลอื่นรับรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งความคิดเห็นนั้นสังเกตและวัดได้จากคน

2. การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึง การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุดภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและสืบเปลืองน้อยที่สุด ตลอดจนการสร้างความพึงพอใจขององค์กรในการปฏิบัติงานด้วย โดยพิจารณา 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านสถานที่ให้บริการจัดเก็บภาษีนำรุ่งท้องที่ หมายถึง การพิจารณาจากลักษณะดังนี้ สถานที่รับชำระภาษีของเทศบาล มีทำเลที่ตั้งสะดวก แก่การเดินทางของท่านสถานที่ชำระภาษีของเทศบาล ความเพียงพอของ โต๊ะเก้าอี้ ในการรอออกเอกสาร ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ ความสะอาดสวยงามของสถานที่ การจันทร์คืนบริการแก่ผู้มารับบริการ มีป้ายบอกส่วนงานแต่ละส่วนเพื่อจ่ายต่อการติดต่อชำระภาษี สถานที่ให้บริการจัดเก็บภาษีนำรุ่งท้องที่นอกสถานที่มีความเหมาะสม

2.2 ด้านระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับภาษีนำรุ่งท้องที่ หมายถึง การพิจารณาจากลักษณะ
ดังนี้ เท้าหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีนำรุ่งท้องที่ มีความรู้ ความชำนาญ อธิบาย กฎระเบียบและ
ข้อปฏิบัติการชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง เทศบาลมีการกำหนดระยะเวลาการชำระภาษีนำรุ่งท้องที่
แน่นอน ภาษีนำรุ่งท้องที่ที่เทศบาลจัดเก็บมีความถูกต้องและจัดเก็บครบถ้วนผู้มีหน้าที่ชำระภาษี
ทุกราย เทศบาลมีความยุติธรรม ในการประเมินภาษีนำรุ่งท้องที่อย่างเหมาะสม การเตรียมความ
พร้อมของแบบพิมพ์ต่าง ๆ มีพร้อมครบถ้วน ขั้นตอนและวิธีการจัดเก็บภาษีนำรุ่งท้องที่ของเทศบาล
ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีป้ายประชาสัมพันธ์แสดงขั้นตอนการชำระภาษีนำรุ่งท้องที่อย่างชัดเจน มีการ
แจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงกำหนดชำระภาษีนำรุ่งท้องที่

2.3 ด้านวิธีการจัดเก็บภาษีนำรุ่งท้องที่ หมายถึง การพิจารณาจากลักษณะดังนี้
มีการตรวจสอบข้อมูลและจัดทำบัญชีคุมผู้อยู่ในการชำระภาษีให้เป็นปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เช่น ชำระภาษีทางไปรษณีย์หรืออินเทอร์เน็ต เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีทราบว่าเงินภาษีที่ได้นำไปพัฒนาและใช้จ่ายในด้านใดได้รายงานผลการใช้จ่ายเงินประจำปี เทศบาลมีหนังสือแจ้งให้ผู้เสียภาษีเข้าร่วมประชุมและชี้แจงระเบียบแนวทางปฏิบัติในการเสียภาษีนำรุ่งท้องที่ทุกราย เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการชำระภาษีที่เทศบาลจัดเก็บ แบบแสดงรายการเข้าใจง่ายไม่ยุ่งยากในการกรอก เทศบาลมีหนังสือแจ้งให้ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีมาชำระภาษีให้ตรงเวลา

2.4 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูก ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ พิจารณาจากลักษณะดังนี้ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลต้อนรับผู้มาทำประภายื่นอักษรศัพท์ไมตรีที่ดี ยิ่งเย้มแจ่มใส เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีของเทศบาล มีจำนวนเพียงพอในการให้บริการรับชำระภาษีบำรุงท้องที่ เจ้าหน้าที่มีการกำหนดระยะเวลาทุกชั้นตอนของการชำระภาษีบำรุงท้องที่เพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นกับผู้ชำระภาษี เจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการเสียภาษีอย่างทาง เช่น แจ้งเป็นหนังสือ ประกาศและรถประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อผู้มาชำระภาษีบำรุงท้องที่เกิดปัญหาเจ้าหน้าที่สามารถชี้แจงให้เข้าใจได้ เจ้าหน้าที่มีความเป็นธรรม และเท่าเทียมให้กับผู้เสียภาษีทุกราย

3. ภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึง เงินที่เรียกเก็บจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือครอบครองอยู่ในคืน ในเขตเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

4. เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึง บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

5. ประชาชน หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ให้กับเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

6. เทศบาลตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติเทศบาลแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ในที่นี้ หมายถึง เทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์การศึกษา

ข้อสนับสนุนที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปพัฒนาวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม และสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับวางแผนการการบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และงานบริการในส่วนอื่น ๆ ของเทศบาลตำบลลูกปลาดูกต่อไป